

# Slim verpakken

**In dit themapakket komen duurzaamheid en hergebruik aan de orde. In vijf lessen leren de leerlingen onder andere over hoe duurzaamheid kan worden toegepast bij bouwen, transport en verpakkingen en leren zij welke duurzame keuzes zij zelf kunnen maken. De vijf lessen kunnen afzonderlijk gegeven worden, je kunt de volgorde dus zelf bepalen. In deze vierde les bekijken de leerlingen allerlei (on)zinnige verpakkingen en denken ze na over de duurzaamheid van verschillende soorten verpakkingen. Ook bedenken ze oplossingen voor het vele afval dat je verzamelt als je boodschappen doet bij de supermarkt. De les heeft zowel doe- als praatopdrachten en is daardoor afwisselend en interactief. Totale duur: 1 uur.**

## LESOPBOUW

- Introductie: Onzinnige verpakkingen zoals een sinaasappel in plastic en een korte herhaling: wat is duurzaam ook alweer? (5 min.)
- Verdieping: Veel te grote dozen bij online bestellingen en onzinnige verpakkingen in de supermarkt, welke oplossingen kunnen de leerlingen bedenken om daar een eind aan te maken? (20 min.)
- Doen: Ontwerp een sticker in de online tool [Canva](#) (of op papier) waarmee winkels kunnen laten zien dat je daar je eigen verpakkingen mee mag nemen. (25 min.)
- Afronding: Terugblik op de les en de leerdoelen, wat hebben we geleerd? (5 min.)

## VOORBEREIDING & BENODIGDHEDEN

Van tevoren kun je een aantal dingen doen:

- Lees de handleiding.
- Digibord met internetverbinding: klik door de slides voor op het digibord.
- De doe-activiteit is het ontwerpen van een sticker op de website [Canva](#). Hiervoor is een (gratis) account nodig. De leerlingen kunnen inloggen met een Google-account als ze dat op school al hebben. Als ze geen

school-account hebben, kun je als leerkracht een eigen account maken en dat delen met de leerlingen. Ze kunnen dan, in tweetallen, aan de slag met Canva. Natuurlijk kan de sticker ook op papier gemaakt worden, in dat geval vervalt het lesdoel van Domein curriculum 2021 en het tweede leerdoel digitale vaardigheden. In deze handleiding zit een stappenplan voor het gebruik van de tool Canva. Deze kan eventueel worden gekopieerd voor de leerlingen.

## **BURGERSCHAP**

In deze les staat de pijler ‘participatie’ centraal waarbij de focus ligt op het ontwikkelen van de houding ‘Vanuit betrokkenheid samen werken aan een sociaal en ruimtelijk stimulerende en aangename leef-, speel-, en leeromgeving’ (leerdoel 5 leerplankader SLO burgerschapsonderwijs en mensenrechteneducatie). De leerlingen gaan bedenken welke oplossingen er zijn voor een afvalvrije winkel.

*Het onderdeel Burgerschap in de Digi-doener is gebaseerd op het Vakportaal burgerschap van SLO. SLO onderscheidt drie domeinen van burgerschapsonderwijs: democratie, participatie en identiteit. Vanuit dit perspectief werken we aan burgerschap in de Digi-doeners, meer informatie vind je [hier](#).*

## **ETHIEK**

In deze les staat het volgende ethische stelling centraal: Omdat het beter is voor het milieu mag elk gezin maar tien keer per jaar iets online kopen. Tijdens de les trekken de leerlingen de conclusie dat bij online kopen er meer verpakkingsmateriaal gebruikt wordt dan wanneer ze zelf naar de winkel gaan. Online boodschappen doen is dus minder duurzaam dan zelf boodschappen doen. Maar wat zouden ze ervan vinden als je per gezin maar tien keer per jaar iets online mag kopen?



## DOEL VAN DE LES

Domein curriculum 2021	Leerdoelen digitale vaardigheden	Kerdoel vak	21st century skills
<b>1 De werking en het (creatieve) gebruik van digitale technologie</b> DG3.1 Interactie en creatie met digitale technologie.	<b>1 Computational thinking</b> De leerling kan een oplossing opdelen in enkele noodzakelijke deeloplossingen.	<b>1 Nederlands</b> De leerling leert naar inhoud en vorm teksten te schrijven met verschillende functies, zoals: informeren, instrueren, overtuigen of plezier verschaffen.	<b>1 Probleem oplossen</b>
<b>2 Digitale economie</b> DG6.1 Participatie in de platformeconomie.	<b>2 ICT-basisvaardigheden</b> De leerling kan kiezen voor een geschikte toepassing voor het creëren van content.	<b>2 Oriëntatie op jezelf en de wereld</b> De leerling leert met zorg om te gaan met het milieu.	<b>2 Creatief denken</b>

## INTRODUCTIE

## Openingslide



## Slide 1, Praten met de klas

Lees de tekst van het Twitterbericht en vertaal deze naar: Vond de natuur maar een manier om deze sinaasappels te bedekken, zodat we niet zoveel plastic voor ze hoeven te gebruiken!

Vraag: Wat bedoelt de schrijfster van dit bericht? Antwoord:

De schrijfster bedoelt eigenlijk: wat een onzin dat deze sinaasappels in plastic zijn verpakt, sinaasappels hebben een prima bescherming van zichzelf.



Maar wisten jullie dat deze verpakkingen voor met mensen met een beperking juist geen onzin zijn? Sommige mensen kunnen zelf geen fruit pellen of schillen. Voor iemand met beperkte handvaardigheid is dit een goede oplossing. Voorgesneden groente en fruit zijn niet alleen gemakkelijk, ze zijn voor sommige mensen de enige manier waarop zij zelf eten kunnen klaarmaken. Niet iedereen kan dus kiezen voor een duurzame verpakking. (Ga voor achtergrondinformatie naar [dit artikel](#), [dit artikel](#) of [deze blog](#).)

## Slide 2, Praten en denken

Deze les is een les in het themapakket over duurzaam design. Maar wat betekent duurzaam ook alweer? Iets is duurzaam...

A: ...als iets heel duur is.

B: ...als het lang meegaat of weinig materiaal kost en weinig afval achterlaat.



Antwoord: B is goed! Het wordt gebruikt als iets lang meegaat, iets dat lang blijft bestaan. Tegenwoordig zit er ook een andere betekenis aan: dat je er rekening mee houdt dat voedsel, energiebronnen en grondstoffen op kunnen raken. (Als de leerlingen les twee van dit themapakket hebben gedaan, kan er nog even worden stilgestaan bij de zeventien duurzaamheidsdoelen (SDG's) die te zien zijn op de slide. Vraag of ze nog één van de doelen kunnen benoemen.)

## VERDIEPING

### Slide 3, Praten met de klas

Vertel: We kopen tegenwoordig veel spullen online. Wie weet wat dat betekent? Antwoord: Spullen kopen via het internet. Kennen jullie de term webshop? Wat gebeurt er met die spullen als er thuis op het knopje 'kopen' wordt gedrukt? (Bekijk de video samen met de leerlingen nadat een paar leerlingen hebben gereageerd. Inhoudelijk hoeft er nog niet op hun antwoorden gereageerd te worden.)



### Slide 4-5, Praten met de klas

Vertel: Als je spullen online bestelt, worden ze meestal nog eens extra verpakt. De spullen zijn vaak al verpakt in de fabriek waar ze gemaakt worden. Door de webshop worden ze nog eens extra verpakt, zodat je aan de buitenkant niet kunt zien wat er in zit. Hoe denken jullie dat deze vier Lego-platen verpakt zaten? (Laat de leerlingen reageren. Klik daarna op het afgedekte deel van de foto.) Wat vinden jullie van deze manier van verpakken? Hebben jullie dit thuis ook wel eens gezien?



### Slide 6, Praten met de klas

Vraag: Hoe heet dit plastic? Antwoord: Noppenfolie of bubbeltjesplastic. Waarom zit dit plastic in de doos? Antwoord: Bescherming van de spullen, opvullen van lege plekken in de doos zodat de inhoud niet gaat schuiven. Waarom is de doos vaak te groot? Antwoord: De dozen hebben een standaard maat en die past vaak niet bij de maat van het gekochte voorwerp. Waarom maken de fabrieken geen dozen die de goede maat hebben? Antwoord: Dat is duurder dan het gebruiken van de standaard maten. Wat is het nadeel van deze manier van verpakken? Antwoord: Kost meer plastic dan nodig, veel afval, meer ruimte nodig bij het transport want de dozen zijn groter dan nodig.



### Slide 7, Praten en denken

**Vertel:** Minder online spullen kopen, zorgt voor minder verpakkingsmateriaal, dat is beter voor het milieu. Wat vind je van de stelling op het bord? Ben je het daarmee eens of oneens? Denk ook na over waarom je dat vindt.

Als de leerlingen een device hebben, kunnen ze online de poll invullen. Laat de leerlingen anders hun vinger opsteken. Als ze zich erg laten beïnvloeden door anderen, kun je dit ook met de ogen dicht laten doen. Zet het schuifje van de poll op de juiste plek. Bespreek na het stemmen de stelling en laat leerlingen hun argumenten benoemen.

### Slide 8-9, Praten met de klas

**Vertel:** Het kan beter, met minder lucht. Kijk maar eens naar deze doos. Wat zou daar in kunnen zitten? (Laat de leerlingen reageren. Klik dan op het afgedekte gedeelte van de foto.) Deze manier van verpakken heet ook wel flat-packed. Dat is Engels, wat zou het betekenen? **Antwoord:** Plat verpakt. Wie kent er nog een bedrijf waar de spullen plat verpakt worden en zelf in elkaar gezet moeten worden? **Antwoord:** IKEA.

### Slide 10, Praten met de klas

**Vertel:** Ook als we boodschappen doen in de supermarkt komen we veel verpakkingen tegen. Kijk maar eens naar deze plaat. Welke verpakkingen zie je op de verschillende afdelingen? (Klik op de hotspots: brood (1), groente en fruit (2), drinken (3), zuivel (4), snoep en chocola (5).) Is alles even zinvol en nodig? Wat vinden jullie?

Eventueel kun je samen met de leerlingen door [deze website](#) met onzinnige verpakkingen scrollen en praten over welke verpakkingen echt onzinnig zijn en welke voor mensen met een beperking juist nuttig zijn. Bijvoorbeeld: Een losse banaan in plastic is verspillend, maar gepelde bananen in plastic zijn voor mensen die zelf niet kunnen pellen de enige manier om vers fruit te eten.

### Slide 11, Praten en denken

**Vertel:** Al die verpakkingen vinden we dus vaak onnodig. Maar wat zouden we kunnen veranderen aan de supermarkt zodat we tijdens het boodschappen doen niet met zoveel plastic afval thuis komen? Welke oplossingen zijn er al?





Antwoord: Zakjes voor groente en fruit die je kunt hergebruiken.

Laat de leerlingen in hun groepje nadenken over oplossingen voor het probleem. Laat bij het bespreken zien dat een oplossing kan bestaan uit meerdere kleine maar noodzakelijke deeloplossingen. Voorbeeld: Je kunt zelf noten scheppen in een bakje van thuis. Dan moet er een weegschaal zijn zodat het bakje eerst leeg gewogen kan worden, het moet hygiënisch kunnen gebeuren en er moet een bonnetje geprint worden voor de prijs. Laat ze bij hun eigen oplossingen hier ook over nadenken. Wat moet er allemaal geregeld worden voordat hun oplossing werkt? Bekijk de video samen met de leerlingen na de bespreking van hun oplossingen.

## DOEN

### Slide 12, Doen

Vertel: Hoe kun je nou aan de buitenkant van een winkel zien dat het een winkel zonder verpakkingen is? Jullie gaan een sticker ontwerpen die op de deur van de winkel geplakt kan worden. Welke tekst zou er op de sticker kunnen staan? (Geef de leerlingen die al weten wat ze er op gaan zetten een beurt. Op de slide staat een voorbeeld voor leerlingen die het lastig vinden om zelf iets te bedenken.) Je kunt dit heel eenvoudig ontwerpen op de website van Canva. Als je een eigen Google-account hebt, dan kun je daarmee inloggen. Anders kun je gebruikmaken van mijn account (indien mogelijk).

Doe op de website van Canva voor hoe de website werkt. In de bijlage van deze les zit een stappenplan dat ook aan de leerlingen uitgedeeld kan worden. De sticker kan natuurlijk ook op papier gemaakt worden.



## AFRONDING

### Slide 13, Praten met de klas

Vraag: Wat hebben jullie geleerd? Welke woorden hebben jullie onthouden? Mogelijke antwoorden: Duurzaam, flat-packed, noppenfolie, online bestellen, verpakkingsvrije winkel. Weten jullie nog wat duurzaam betekent? Wie kijkt er nu op een andere manier naar de verpakkingen in de supermarkt?



## BIJLAGE VOOR DE LEERKRACHT

### Hoe gebruik je Canva?

1. Ga naar [canva.com](https://canva.com) en log in met je Google-account of dat van je leerkracht.
2. Ga naar instellingen (het tandwiel) en kies bij Taal 'Nederlands'.
3. Typ bovenin de zoekbalk het woord sticker en kies de vorm die jij wilt.
4. Kies links Gratis bij de knop Gratis en Pro.
5. Kies en klik op één van de voorbeelden die je wilt gaan aanpassen.
6. Verander de tekst door dubbel op de tekst te klikken en je eigen tekst te typen.
7. Verwijder de afbeelding die op de sticker staat door erop te klikken en dan op delete te klikken.
8. Ga links naar Elementen en ga naar illustraties of foto's en kies een nieuwe afbeelding.
9. Download de afbeelding rechts en kies voor pdf of jpeg.
10. Klik op Delen en typ het e-mailadres in waarmee je het wilt delen.